

SUOMEN PANKIN
KIRJASTO

**EDUSKUNNAN
PANKKIVALTUUSMIESTEN KERTOMUS
VUODELTA 1967**

*

**EDUSKUNNAN
PANKKIVALIOKUNNALLE**

HELSINKI 1968

EDUSKUNNAN
PANKKIVALTUUSMIESTEN KERTOMUS
VUODELTA 1967

*

EDUSKUNNAN
PANKKIVALIOKUNNALLE

HELSINKI 1968

SISÄLLYS

	Sivu		Sivu
<i>Suomen Pankin toiminta</i>	3	Markan kansainvälisen perusarvon muuttaminen	17
Taloudellinen kehitys vuoden 1967 aikana ..	3	Ulkomaisen luoton ottaminen Suomen Pankille	18
Markan devalvointi ja siihen liittyneet toimenpiteet	4	Rediskonttauksista veloitettujen lisäkorkojen palauttaminen rahalaitoksille	18
Suomen Pankin rahapolitiikka	5	Teollistamisrahasto Oy:n ja Sponsor Oy:n osakkeiden merkitseminen	19
Valuuttakurssit ja pankin ulkomaiset suhteet	8	Suostumus lainojen ottamiseen Mortgage Bank of Finland Oy:lle	20
Suhde valtioon	12	Suostumus tunturimajan rakentamiseen	20
Suhde yksityisiin asiakkaisiin	12	Suomen itsenäisyyden juhlavuoden 1967 rahasto	20
Suhde rahalaitoksiin	13	Muutoksia pankin palkkaussääntöön	21
Setelistö	14	Muutoksia pankin eläkesääntöön	21
Setelinanto-oikeus ja sen käyttö	14	Toimenhaltijain palkkausten korottaminen ..	21
Tilinpäätös	14	Myönnetyt perhe-eläkkeet ja avustukset	22
<i>Pankkivaltuusmiesten käsittelemiä asioita</i>	17	Johtokunta	22
Tilintarkastus	17	Haarakonttorien valvojat	22
Lainausliikkeen ja valuuttakaupan tarkastus ..	17	Pankkivaltuusmiehet	23
Inventtaukset ja haarakonttorien tarkastukset	17	Tilintarkastajat	23
Pankkivaltuusmiesten valvonnan alaiset rahastot	17		

Helsinki 1968. Valtion painatuskeskus

Suomen Pankin toiminta

Taloudellinen kehitys vuoden 1967 aikana

Vuoden 1967 aikana suhdannekehitys heikkeni. Kokonaistuotannon määrä nousi edellisestä vuodesta noin 3 %. Maksutasevaikeudet jatkuivat kysynnän ja erityisesti tuonnin kasvua rajoittavista talouspoliittisista toimenpiteistä ja maaliskuussa Kansainväliseltä Valuuttarahastolta saadusta valmiustuotosta huolimatta. Lokakuun 11 päivänä suoritettiin markan devalvointi. Tämä ei vielä kertomusvuoden puolella ehtinyt sanottavammin vaikuttaa tuotannollisen toiminnan elpymiseen. Kustannuspaine lisääntyi, ja hintatason nousu muodostui suuremmaksi kuin edellisellä vuonna.

Vuonna 1967 hitaan kasvun vaikutukset alkoivat yhä selvemmin näkyä työvoiman kysynnässä. Alkuvuonna työttömyys lisääntyi etenkin metsätaloudessa, ja vuoden loppua kohden talonrakennustoiminnan työllisyys väheni jyrkästi. Teolliset elinkeinot eivät pystyneet tarjoamaan työtilaisuuksia alkutuotannosta vapautuvalle työvoimalle. Työttömien prosenttiosuus työvoimasta lisääntyi koko vuoden ajan ja oli keskimäärin 2,8 oltuaan 1,6 vuonna 1966. Työttömyysprosenttia oli omiaan kohottamaan työttömyyskorvausten entistä laajempi käyttö.

Yksityinen investointitoiminta oli laskusuunnassa koko vuoden ajan ja sen määrä jäi noin 2 % pienemmäksi kuin vuonna 1966. Suhteellisesti eniten alenivat kone- ja laiteinvestoinnit. Talonrakennustoiminnan volyymi supistui 1 %:n. Reaalitulojen kasvun hidastuminen, heikentynyt rahoitustilanne sekä asuntotuotannon veronhuojennuslain päättyminen vuoden 1966 lopussa vähensivät rakennushalukkuutta. Julkisen hallinnon investoinnit jäivät volyymiltaan edellisen vuoden tasolle.

Vähittäiskaupan volyymi-indeksi oli 5 % korkeammalla kuin vuonna 1966. Yksityisen kulutuksen volyymi kasvoi hieman nopeammin kuin kokonaistuotanto eli 3 %. Tähän vaikutti pääosaltaan kulutusalttiuden lisääntyminen, sillä kotitalouksien käytettävissä oleva reaalitylo ei verotuksen ja hintojen nousun vuoksi juuri kasvanut.

Tavaraviennin volyymien kasvu pysähtyi kausipuhdistettujen lukujen mukaan vuoden

ensimmäisen neljänneksen jälkeen, mutta nousi silti koko vuodelta 5 % korkeammaksi kuin vuonna 1966. Kasvu johtui lähinnä bilateraali- viennistä. Metalliteollisuustuotteiden sekä muiden erityisartikkeleiden vienti lisääntyi keskimääräistä enemmän, mutta puu- ja paperiteollisuustuotteiden vienti jäi kansainvälisen suhdanteantuman johdosta edellisen vuoden tasolle.

Talouspoliittisten toimenpiteiden avulla tavarantuonnin volyymi oli syyskuun loppuun mennessä saatu hieman supistumaan vuoden 1966 tasosta. Devalvaatio vaikutti samaan suuntaan, joten koko vuodelta 1967 tavarantuonnin volyymi aleni noin 4 %. Henkilöauton tuonnin arvossa vähennys oli 13 %. Tuonnin pääryhmistä ainoastaan poltto- ja voiteluaineiden tuonnin volyymi kasvoi.

Tuontitavaroiden kansainvälinen hintataso nousi noin 2 %, ja kun markkamääräiset tuontihinnat kohosivat vuoden viimeisellä neljänneksellä 30 %, oli tuontihintojen keskimääräinen taso vuonna 1967 noin 8 % korkeampi kuin vuonna 1966. Ulkomaankaupan vaihtosuhte heikkeni vuoden aikana runsaan prosentin.

Tavarantuonnin arvo vuonna 1967 nousi 5 794 milj. markkaan ja tavaraviennin 5 230 milj. markkaan. Kauppataseen vajuus supistui edellisen vuoden 706 milj. markasta 564 milj. markkaan vuonna 1967. Vaihtotaseen muiden erien osoittaessa 5 milj. markan alijäämää vaihtotaseen vajaukseksi tuli 569 milj. mk.

Kansainväliseltä Valuuttarahastolta saatiin maaliskuussa 300 milj. markan suuruinen valmiustuotto, joka käsitti jo valuuttavarantoon luetun kultana maksetun 100 milj. markan suuruisen jäsenosuuden sekä kaksi 100 milj. markan luottoerää, jotka kaikki nostettiin syyskuun loppuun mennessä. Nämä luottoerät mukaan lukien ulkomaisen pitkäaikaisen pääoman tuonti nousi päivän kurssiin laskettuna noin 520 milj. markkaan ja uusien kurssien mukaan vajaan 700 milj. markkaan. Ulkomainen lyhytaikainen velka sen sijaan väheni. Suomen Pankin kulta- ja valuuttavarannon arvo oli vuoden päättyessä 131 milj. mk suurempi kuin vuoden 1966 lopussa. Lisäys johtui kurssien muutok-

sesta, sillä varannon arvo aleni 26 milj. mk sovellettaessa molemmilta ajankohdilta uusia kursseja. Suomen Pankin ja valuuttapankkien yhteenlasketun valuuttavarannon arvo kasvoi vuoden aikana 23 milj. mk päivän kursein.

Palkkoja korotettiin työehtosopimusten perusteella useimmilla aloilla sekä tammikuun 1966 reaalisen nousun jäädessä alle 3 %:n. Vuoden 1968 alusta maksettava palkkasopimusten mukainen korvaus elinkustannusindeksin noususta tammikuusta marraskuuhun oli 2,8 %.

Kokonaiskysynnän kasvun hidastumisesta johtui, että hintatason nousu vastasi suunnitteen kustannustason nousua. Devalvaatio ennätti vuoden lopulla nostaa kotimaisia kuluttajahintoja 2—3 %. Joulukuusta 1966 joulukuuhun 1967 elinkustannusindeksi nousi 7,4 %. Keskimääräinen nousu edellisestä vuodesta jäi 5,4 %:iin. Tukkuhintaindeksin vastaava nousu oli 2,9 %.

Markan devalvointi ja siihen liittyneet toimenpiteet

Kustannusten ja nimellistulojen nousu on Suomessa usean vuoden ajan ylittänyt sen, mikä kansainvälisen kilpailukykyämme säilyttäminen olisi sallinut. Seurauksena on ollut tuontitavaroiden kysynnän liiallinen paisuminen. Vuosikymmenen alun metsäteollisuuslaajennusten jälkeen on viennin kasvu jäänyt tuonnin lisääntymisestä jälkeen. Maksutaseen tuntuva alijäämäisyys ei ajan mittaan voitu kattaa vastaavalla ulkomaisella luotonotolla, ja keväällä 1967 jouduttiin turvautumaan Kansainvälisen Valuuttarahaston apuun ulkomaisen maksuvalmiutemme säilyttämiseksi (ks. jäljempänä s. 18).

Kolmen viime vuoden aikana harjoitetulla talouspolitiikalla on pyritty maksutaseen tasapainon palauttamiseen kokonaiskysynnän kasvua rajoittamalla sekä tuontia supistavilla ja vientiä tehostavilla erityistoimenpiteillä. Vaihottaseen vajauksen kasvu saatiinkin täten kertomusvuonna pysähtymään, ja metsäteollisuuden vientiä täydentävän uuden vientiteollisuuden kasvun voitiin todeta päässeen hyvään alkuun. Kansainvälisen suhdannekehityksen heikkeneminen vuoden 1966 jälkipuoliskolta lukien aiheutti kuitenkin päävientituotteillemme hinta- ja menekki vaikeuksia. Pitkäaikaisen ulkomaisen luoton saantimahdollisuuksien pysyessä edelleen

riittämättöminä kävi ilmeiseksi, että maksutaseen vajauksellisuuden poistamiseksi tarvittavien talouden rakennemuutosten aikaansaaminen pelkästään raha- ja finanssipoliittisin keinoin olisi vaatinut vielä huomattavan pitkän ajan. Kun taloudellinen kasvu oli jo joutunut pysähdyksiin vuoden 1967 alussa ja työttömyys lisääntyi uhkaavasti vuoden aikana, päädyttiin lokakuun 11 päivänä markan kultana ilmaistun kansainvälisen perusarvon alentamiseen 23,8 % (ks. s. 17). Devalvaation tarkoituksena oli parantaa kustannustason nousun raittaman tuotannollisen toiminnan kilpailumahdollisuuksia, keventää tuontipainetta ja elvyttää vientiä. Samalla pyrittiin luomaan tilaa uudelle kasvu- ja kehityspolitiikalle sekä tuotannon ja kilpailukykyyn tehostamisen vaatimille kansantalouden rakennemuutoksille.

Devalvoinnista koituvan hintapaineen hillitsemiseksi ja nousseiden vientitulojen osittaiseksi sitomiseksi pankki esitti hallitukselle vientimaksumenettelyn saattamista voimaan vuoden 1969 loppuun saakka. Vientimaksulaki astui voimaan lokakuun 21 päivänä. Lain mukaan vientimaksun suuruus on 14 % tavarantoimittajan vientihinnasta. Valtioneuvoston päätöksellä on vientimaksu eräiltä tuotteilta kokonaan poistettu. Näitä ovat esim. maataloustuotteet sekä muutamat sellaiset teollisuustuotteet, joiden valmistuksessa tuontipanos on erittäin suuri. Lisäksi sovelletaan alennettua 5—13 %:n vientimaksua useimpiin muun kuin metsäteollisuuden tuotteisiin. Vientimaksun suuruutta tullaan asteittain alentamaan pitäen silmällä maan rahataloudellisen tasapainon turvaamista, vientihintojen tason kehitystä sekä vientituotannon yleistä kannattavuutta. Vientimaksuista saadut varat talletetaan siihen saakka, kunnes ne käytetään laissa säädettyihin tarkoituksiin, erityiselle valtion tilille Suomen Pankkiin. Vientimaksuina koottavat varat, joita on vuonna 1968 arvioitu kertyvän 600 milj. mk, ohjataan lähivuosina valtion budjetin kautta talouden rakennemuutosten kannalta ensisijaisiin investointikohteisiin. Vientimaksuissa sovelletun kahden kuukauden maksuajan vuoksi niitä alkoi mainittavammin kertyä Suomen Pankkiin vasta vuoden 1968 puolella. Kertomusvuoden päättyessä niitä oli tilitetty pankkiin 14 milj. mk.

Devalvaatioon liittyen suoritettiin vientimaksulain säätämisen ohella eräitä muita talouspoliittisia toimenpiteitä. Hintavalvonnan piiri laajennettiin koskemaan useimpia elinkustannusten kannalta merkityksellisiä tavara- ja palve-

lusryhmiä. Hinnankorotuslupien edellytyksenä oli sen seikan osoittaminen, että devalvaatio oli suoranaisesti vaikuttanut myyjän kustannuksiin. Tuontihintojen nousun pienentämiseksi hallitus teki päätöksen hidastuslistan mukaisten Eftatullien lakkauttamisesta aikataulua kiirehtien jo vuoden 1968 alusta. Tavallisen aikataulun mukaisten nimikkeiden tulleja oli vuoden 1967 alusta alennettu 10 prosenttiyksiköllä, joten ne olivat enää 10 % alkutulleista. Nämäkin tullit poistuiivat vuoden 1968 alusta. Edelleen päätettiin tuontikaupan käteismaksuääräykset poistaa vuoden 1968 alusta.

Suomen Pankin rahapolitiikka

Suomen Pankki oli vuoden 1966 lokakuussa antanut rediskonttaaville rahalaitoksille luotonanto-ohjeet tavoitekaudeksi marraskuu 1966—kesäkuu 1967. Johtokunta oli tällöin eduskunnan pankkivaltuusmiesten kehotuksesta asettanut päämääräksi, että rediskonttausten yhteissumma oli vuoden 1967 tammikuun loppuun mennessä saatava rajoitetuksi 800 milj. markkaan, mikä raja tämän jälkeen oli säilytettävä, ja että rediskonttauskiintiönsä ylittäneiden rahalaitosten oli tavoitekauden kuluessa alennettava rediskonttauksensa kullekin asetetun kiintiön puitteisiin.

Rahalaitosten rediskonttaukset alenivatkin heti tammikuussa runsaasti alle 800 milj. markan rajan. Tämä ei johtunut niinkään rahalaitosten omista toimenpiteistä, vaan osaksi normaalista kausiliikkeestä, osaksi pankin valtiolle edellisessä kuussa myöntämästä 300 milj. markan lainasta, jonka nostaminen kevensi täydellä määrällään rahalaitosten asemaa. Kevätkauteksi rahalaitosten maksuvalmiutta helpotti edelleen se, että itävaluttojen runsauden vuoksi valuuttavaranto supistui vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Lisäksi valtion obligaatioiden myynti yleisölle jäi varsin pieneksi, mikä lisäsi rahalaitosten ottolainauksen, nimenomaan indeksiehtoisille tileille tehtyjen talletusten kasvua. Toiselta puolen rahalaitokset joutuivat helmikuun puolivälistä lukien tekemään kassavarantosopimuksen edellyttämiä talletuksia Suomen Pankkiin. Kun kuitenkin rahalaitokset noudattivat antolainauksessaan Suomen Pankin ohjeiden edellyttämää pidättyvyyttä, pankki saattoi kesäkuussa todeta, että rediskonttausten yhteinen kuukausikeskimäärä oli jatkuvasti pysynyt alle 800 milj. markan. Rahalaitokset olivat niin ikään paria poikkeusta lukuun otta-

matta pystyneet alentamaan rediskonttauksensa oman kiintiönsä puitteisiin.

Kesäkuun 5 päivänä Suomen Pankki antoi uudet luottopoliittiset ohjeet maan kaikille rahalaitoksille. Pankki totesi, että pyrkimykset viennin kehittämiseksi ja tuonnin kasvun rajoittamiseksi sekä valtion ja pankin taholta tässä tarkoituksessa suoritettavat toimenpiteet vaikuttavat varsin hitaasti eikä ulkomaisen maksutaseen kehitys vielä oikeuta helpottamaan raha- ja luottopoliittisissa omaksuttua tiukkaa linjaa. Kun luotonsaantimahdollisuus sen vuoksi jouduttiin pysyttämään rajoitettuna, pankki katsoi erinomaisen tärkeäksi, että rahoitusvirrat mahdollisimman tehokkaasti ohjataan kansantalouden hyödyksi edistämään myös tarvittavia tuotannon rakennemuutoksia. Tämän takia pankki uusissa ohjeissa pani pääpainon rahalaitosten luotonannossaan noudattamien periaatteiden tarkistamiselle korostaen suunnitelmallisuuden tarvetta sekä luotonannon tärkeysjärjestyksen ja luottokriteerioiden uudistharkinnan välttämättömyyttä. Yksityiskohtaisissa luottopoliittisissa ohjeissaan pankki kehotti rahalaitoksia ensisijaisesti huolehtimaan liikeasiakkaitensa normaalista lyhytaikaisesta luoton tarpeesta. Myönnettäessä uutta luottoa elinkeinoimintaan oli pyrittävä edistämään vientiä ja tehostamaan tuonnin kanssa kilpailevaa kotimaista tuotantoa sekä helpottamaan nimenomaan kehityskykyisten yritysten luotonsaantia. Teollisuuden investointiluotoissa oli suosittava sellaisia investointeja, jotka merkitsivät uutta aluevaltausta markkinoilla, tuotantorakenteen uusiutumista ja ns. kehitysalueiden talouden monipuolistumista. Kovin pääomavaltaiten rahoituskohteiden edelle olisi nykyvaiheessa pantava työvaltaiset tuotannonalat. Asuntorakennustuotannon rahoittamisessa oli etusijalle asetettava edelleenkin aravatalojen ensisijaislainat. Kulutusluottojen myöntämistä oli toiselta puolen välttettävä. Nämä luotonanto-ohjeet pankki lähetti tiedoksi myös maan vakuutuslaitoksille suositellen, että ne omassa luotonannossaan noudattaisivat niitä soveltuvin kohdin.

Pankki antoi kesäkuun 5 päivänä myös uudet erityisohjeet rediskonttaaville rahalaitoksille. Niille ei enää katsottu tarpeen asettaa yleistä määräaikaista maksuvalmiusohjelmaa, vaan pankki edellytti, että rahalaitokset vastaisuudessaakin pysyvät rediskonttauskiintiöidensä rajoissa. Niiden rahalaitosten kohdalla, jotka yhä olivat kiintiönsä ylittäneet tai olivat vaarassa ne ylittää, pankki ilmoitti ryhtyneensä tiettyi-

hin erityisjärjestelyihin tavoitteena vakiinnuttaa niiden keskuspankkiluoton tarve tarkoitettuihin rajoihin. Tässä yhteydessä pankki korotti säästöpankkien ja osuuskassojen keskusrahalaistosten rediskonttauskiintiöt 90 milj. markasta 120 milj. markkaan. Kun kassavarantosopimuksen mukainen talletusvelvollisuus näkyi käytännössä kohdistuneen epätasaisesti eri rahalaitoksiin ja rahalaitosryhmiin niiden ottolainauksen kehityksessä ilmenneiden eroavuuksien johdosta, muutettiin samalla rediskonttausten laskentatapa koskevia määräyksiä siten, että rediskonttauskiintiön käyttöä ja lisäkorkoa laskettaessa rahalaitos saa touko—joulukuun aikana vähentää rediskonttauksistaan puolet tekemiensä kassavarantotalletusten määrästä. Lisäksi pankki ilmoitti, että jos jonkin rahalaitoksen rediskonttauskiintiö on pääosaltaan käytössä, pankki voi harkintansa mukaan vaatia siltä määräaikaisen luotonanto- ja rahoitus suunnitelman, joka tähtää kiintiössä pysymiseen, ja voi pankki vaatia rahalaitoksen luotonannon ja muiden sijoitusten ohjelmointiin muutoksia. Rahalaitos voidaan samalla myös velvoittaa alistamaan Suomen Pankin etukäteen hyväksyttäväksi luottojen myöntäminen niissä tapauksissa, jolloin luoton määrä on vähintään 1 milj. mk. Jos rahalaitos ylittää rediskonttauskiintiönsä, pankki voi lisäksi vaatia, että uusien luottojen myöntäminen ja aikaisempien luottojen uusiminen saa tapahtua vain pankin rahalaitokselle määrävällein vahvistamien ohjelmien puitteissa.

Kassavarantosopimuksen mukaisen talletusvelvollisuuden tasapainottamiseksi Suomen Pankki myös jo toukokuun 26 päivänä ehdotti rahalaitosten neuvottelukunnalle sopimuksen muuttamista, mihin rahalaitokset suostuivatkin. Muutetussa sopimuksessa, jota ryhdyttiin soveltamaan kesäkuun 15 päivästä lukien, talletusvelvollisuuden yläraja alennettiin 3 %:sta 2 %:iin perusajankohdan ottolainauksesta, mutta toiselta puolen talletusvelvollisuuden kesto-aikaa pidennettiin joulukuun 15 päivästä vuoden 1968 kesäkuun 15 päivään. Kassavarantotileille viimeksi mainittuun ajankohtaan mennessä kertyneet varat Suomen Pankki palauttaa rahalaitoksille neljänä yhtäsuurena eränä helmikuun elokuussa vuosina 1969 ja 1970.

Kesän aikana rahalaitosten luotonannossa tapahtui tavannukaisen kausiluoton tarpeen vuoksi nousua, jonka rahoittamista Suomen Pankki helpotti mm. rediskonttaavien rahalaitosten kanssa suoritetuin obligatioiden termiinkaupoin. Myös syksyllä luotonkysyntä pysyi

varsin suurena, mikä tällä kertaa ilmeisestikin johtui vahvistuneista devalvaation odotuksista. Devalvaation jälkeen tilanne ei tasaantunut, koska tuontihintojen markkamääräinen nousu lisäsi etenkin lyhytaikaisen rahoituksen tarvetta. Uusia kirjallisia ohjeita ei Suomen Pankki tässä vaiheessa antanut, mutta rahalaitosten kanssa käydyissä keskusteluissa niitä kehoitettiin nimenomaan hoitamaan ne luoton tarpeet, joita devalvaatio ja vientimaksun suorittaminen välittömästi tai välillisesti aiheuttivat. Joulukautena tapahtui liikkeessä olevassa setelistössä tavannomainen erittäin voimakas kausinousu, joka edellytti Suomen Pankilta tilapäisiä obligaatiokauppoja ja muita luottotoimia rahalaitosten maksuvalmiuden ylläpitämiseksi. Ylipäänsä rahalaitosten maksuvalmius oli vuoden loppukuukausien aikana varsin kireällä, eivätkä ne ilman Suomen Pankin muilla tavoin antamaa erityistukea olisi voineet pysyttytyä rediskonttauskiintiöidensä puitteissa. Kertomusvuoden lopussa oli varsinaisten rediskonttausten yhteismäärä 868 milj. mk. Samaan aikaan rahalaitosten kassavarantotalletukset Suomen Pankissa nousivat 162 milj. markkaan.

Suomen Pankin kertomusvuonna suorittamista muista raha- ja luottopoliittisista toimenpiteistä mainittakoon, että pankki loi huhtikuussa yhteistoiminnassa liikepankkien ja Osuuskassojen Keskus Oy:n kanssa uuden kotimaisen toimitusluottojen rahoitusjärjestelyn. Sen tarkoituksena on tukea kotimaisen metalli- ja laivanrakennusteollisuuden kilpailuasemaa siten, että tavarantoimittajilla olisi samanlaiset mahdollisuudet tarjota kotimaisille ostajille toimitusluottoa kuin kilpailevilla ulkomaisilla tavarantoimittajilla. Luottojärjestely koskee alus-, kone-, koneisto- ja laitetoimituksia, joissa kotimainen yritys myöntää maksuaikaa kotimaiselle ostajalle. Suomen Pankki osallistuu kunkin luototettavan toimituksen rahoitukseen samalla määrällä kuin mainitut muut rahalaitokset yhteensä. Luottorahoituksen edellytyksenä on, että tavaran ostaja maksaa itse vähintään 20 % kauppahinnasta toimitukseen mennessä. Kertomusvuoden loppuun mennessä pankki myönsi tämän järjestelyn puitteissa luottovaroja kaikkiaan 46 toimitukseen yhteensä 30.1 milj. mk, ja niiden tavaratoimitusten kokonaisarvo, joihin varauksia oli myönnetty, oli vuoden loppussa 78.5 milj. mk. Luottojen nostaminen on kysyttyä a.o. toimitussopimusten maksutaulukoon ja alkaa käytännössä vasta vuoden 1968 puolella. Tämän uuden luottojärjestelyn rin-

nalla pankki jatkoi aikaisempaa, vuonna 1963 aloitettua metalliteollisuuden keskipitkiä toimitusluottoja koskevaa luottojärjestelyä. Nämä luotot ovat jo suurelta osalta takaisinmaksuvaiheessa ja niiden käytössä oleva määrä vähenikin kertomusvuoden aikana 68.1 milj. markasta 56.7 milj. markkaan.

Ns. uusvientiluottojen myöntämistä pankki jatkoi entiseen tapaan, ja luottojen käytössä oleva määrä lisääntyi vuoden aikana 29.2 milj. markasta 55.0 milj. markkaan. Luottoja oli vuoden lopussa myönnettynä yhteensä 128 yritykselle. Myös viljakaupan rahoitusta jatkettiin suurin piirtein samoin ehdoin kuin edellisenä satovuonna. Luottojen nostettu määrä, joka vuoden alkaessa oli 28.0 milj. mk, nousi vuoden lopussa 38.7 milj. markkaan. Tämän lisäksi pankki myönsi huhtikuussa Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankille ja Osuuskassojen Keskus Oy:lle kummallekin 4 milj. markan määräisen luoton käytettäväksi Pohjois-Suomen maaseudun säästöpankkien ja osuuskassojen luotonantokyvyn tilapäiseen helpottamiseen, jotta ne toimialueillaan voisivat tyydyttää maatalouden kausiluoton tarpeen, lähinnä väkiloitohankintojen rahoituksen. Metsätalouden rahoitusohjelman (MERA) mukaiseen rahoitukseen pankki otti osaa entiseen tapaan merkiten valtion 20 milj. markan määräisen uuden metsänparannuslainan ja myyden obligatiot pääosaltaan edelleen raha- ja vakuutuslaitoksille.

Antolainaus yleisölle kasvoi kaikissa rahalaitoksissa, mukaan luettuina kiinnitysluottolaitokset, vuoden aikana 1 014 milj. mk eli 8.4 %. Kasvu oli markkamääräisestikin pienempi kuin vuonna 1966, jolloin vastaavat luvut olivat 1 257 milj. mk ja 11.6 %. Luotonannon kasvun vähenemiseen vaikuttivat osaltaan tuotannon kasvuvauhdin hidastuminen sekä noudatettu rediskonttaustason alentamiseen tähdännyt rahapolitiikka. Vertailuja tehtäessä muistettakoon kuitenkin, että vuoden 1966 lopun kausihuipun poikkeuksellisuus korotti vuoden 1966 kasvulujuja. Toiselta puolen kertomusvuoden antolainauslukuihin sisältyy devalvaation johdosta suoritettuja valuuttamääräisten lainojen arvokorotuksia yhteismäärältään 154 milj. mk. Rahalaitosten koko ottolainaus yleisöltä, kiinnitysluottolaitokset ja osuuskauppojen säästökassat mukaan luettuina, lisääntyi kertomusvuonna 1 091 milj. mk eli 9.7 %. Myös ottolainauksen kasvu jäi pienemmäksi kuin vuonna 1966, jolloin vastaavat luvut olivat 1 244 milj. mk ja 12.4 %. Ottolainauksen kasvusta joutuivat ra-

halaitokset tallettamaan kassavarantotalletuksina Suomen Pankkiin 162 milj. mk, kuten jo edellä on mainittu. Kertomusvuoden aikana tapahtunut varsinaisten talletusten kasvu, joka oli 1 106 milj. mk, suuntautui pelkästään indeksiehtoisin talletuksiin. Indeksitalletusten lisäys vuoden aikana oli 1 784 milj. mk ja niiden osuus varsinaisista talletuksista oli kertomusvuoden lopussa 34.7 % verrattuna 21.2 %:iin vuoden 1966 päättyessä. Yleisön käteistalletukset pysyivät kertomusvuonna edelleenkin lähes ennallaan. Kaikkien rahalaitosten kohdalla oli shekkitilien supistuminen 16 milj. mk. Devalvaation aiheuttamien vientitulojen kasvun johdosta liikepankkien shekkitilit kuitenkin lisääntyivät 24 milj. mk. Yleisön postisiirtotilit, jotka eivät sisälly edellä mainittuihin ottolainauslukuihin, kasvoivat 23 milj. mk.

Indeksiehtoisten talletusten osuuden talletuskannasta jatkuvasti noustessa sekä pitäen silmällä devalvaation jälkeisen hintojen nousun vaikutusta näille talletuksille maksettavan indeksihyvityksen määrään, joutuivat rahalaitokset kertomusvuoden aikana korottamaan luottoasiakkailtaan perittävää ns. välillistä indeksilisää. Säästöpankkijärjestö nosti indeksilisän huhtikuun alusta lähtien 1 %:sta 1.75 %:iin vuodessa. Osuuskassajärjestö peri heinäkuun alkuun asti indeksilisää 1.6 %, heinäkuun alusta marraskuun loppuun 1.5 % ja joulukuussa 2.5 % vuotta kohden. Varsinaiset liikepankit korottivat indeksilisän Suomen Pankin luvalla heinäkuusta lähtien ¾ %:sta 1 %:iin. Ålands Aktiebankin oli sallittu soveltaa 1 %:n indeksilisää jo kertomusvuoden alusta. Mainittakoon lisäksi, että vuoden viimeisinä päivinä Suomen Pankki antoi liikepankeille luvan soveltaa 2 %:n indeksilisää vuoden 1968 alusta.

Seuraavassa tarkastellaan kehitystä eri rahalaitosryhmissä. Liikepankeissa, lukuunottamatta Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankkia, ottolainaus yleisöltä kasvoi 163 milj. mk enemmän kuin antolainaus. Liikepankkien rahoitustilanne parani myös sen kautta, että taseessa ”muihin varoihin” kirjatut saatavat vähenivät 84 milj. mk. Toiselta puolen sijoitukset osakkeisiin ja pankkikiinteistöihin lisääntyivät 35 milj. mk. Liikepankkien ulkomaiset velat lisääntyivät 218 milj. mk netto, mikä ei kuitenkaan kirjausmenettelyssä tapahtuneen muutoksen takia ole aikaisempiin vuosiin nähden vertailukelpoinen luku. Obligaatiosalkusta vapautui myyntien ja takaisinmaksujen johdosta 46 milj. mk, rahoitusyli jäämäänsä liikepankit käyttivät rediskont-

tausvelkansa alentamiseen 51 milj. mk sekä kassavarantotalletuksiin 76 milj. mk. Säästöpankeissa ottolainaus kasvoi 13 milj. mk enemmän kuin antolainaus. Kun säästöpankkijärjestön kassavarantopimuksen mukainen talletusvelvollisuus kuitenkin nousi 49 milj. markkaan ja Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankki lisäsi luotonantoon yleisölle, joutui tämä lisäämään rediskonttausvelkaansa 73 milj. mk. Osuuskassoissa oli ottolainauksen enemmisyys 28 milj. mk, josta 20 milj. mk käytettiin kassavarantotalletuksiin. Osuuskassojen Keskus Oy:n kohdalla antolainaus lisääntyi 17 milj. mk ottolainauksen vähetessä 4 milj. mk. Antolainauksen kasvu johtui kuitenkin ulkomaan rahan määräraisten saatavien kirjanpitoarvon devalvaatiokorotuksista, ja itse asiassa Osuuskassojen Keskus Oy:n maksuvalmius parani rediskonttausvelan pienentyessä 68 milj. mk.

Valuuttakurssit ja pankin ulkomaiset suhteet

Edellä on osastossa "Markan devalvointi ja siihen liittyneet toimenpiteet" käsitelty syitä, jotka johtivat markan kansainvälisen perusarvon alentamiseen kertomusvuoden loppupuolella, ja itse perusarvon muutokseen liittyvät yksityiskohdat ilmenevät jäljempänä s. 17—18 pankkivaltuusmiesten käsittelemiä asioita esittelevässä osastossa. Kultana ilmaistun mar-

kan kansainvälisen perusarvon alentaminen 0.277710 grammasta 0.211590 grammaan hieno kulta markalta merkitsi markan ulkomaisen arvon laskua noin 23.8 %:lla ja vastaavasti Suomen Pankin noteeraamien ulkomaisien valuuttojen markkoina ilmaistujen parikursien nousua 31.25 %:lla lokakuun 12 päivänä 1967. Koska rahalain 2 §:n mukaan markan kansainvälinen perusarvo ilmaistaan kultana, ovat nämä parikurssit — mukaanluettuna kurssien määrittelyn perusvaluutan, Yhdysvaltain dollarin, arvo — pyöristettyjä likiarvoja.

Suomen Pankin noteeraamat valuuttakurssit eivät kuitenkaan lokakuun 12 päivänä nouseet kansainvälisen perusarvon muutosta täysin vastaavalla määrällä; ulkomaisten valuuttojen markkamääräiset kurssit kohosivat vain noin 29.85 %. Tämä johtui siitä, että kurssien määrittelyn perusvaluutan, Yhdysvaltain dollarin, kurssi noteerattiin tuolloin alarajaansa siten, että sen ostokurssi laski 0.75 % parikurssin alapuolelle, jolloin viralliseksi myyntikurssiksi muodostui 4.1865 mk dollarilta; ennen devalvaatiota oli dollarin myyntikurssi ollut ylärajassaan jo maaliskuusta 1965 lähtien. Englannin punnan devalvaation jälkeen, lokakuun 20 päivänä 1967 korotettiin dollarin noteeraus kuitenkin pariin arvoon, ja tämän jälkeen kurssi muuttui vapaasti liikkuvaksi heijastaen valuutamarkkinoiden kysynnän ja tarjonnan päivittäisiä vaihteluita.

		31. 12. 1966 mk	11. 10. 1967 mk	12. 10. 1967 mk	30. 12. 1967 mk
New York	1 \$	3.224	3.224	4.1865	4.206
Montreal	1 Can \$	2.976	3.004	3.901	3.893
Lontoo	1 £	8.995	8.975	11.654	10.125
Tukholma	100 Skr	62.35	62.43	81.07	81.55
Oslo	100 Nkr	45.14	45.10	58.56	58.88
Kööpenhamina	100 Dkr	46.70	46.53	60.42	56.41
Frankfurt a. M.	100 DM	81.15	80.54	104.60	105.25
Amsterdam	100 Hfl	89.18	89.70	116.50	116.95
Bryssel	100 Bfr	6.450	6.495	8.434	8.470
Zürich	100 Sfr	74.56	74.27	96.44	97.33
Pariisi	100 FF	65.20	65.75	85.38	85.70
Rooma	100 Lit	—,5165	—,5177	—,6723	—,674
Wien	100 Sch	12.48	12.49	16.22	16.29
Lissabon	100 Esc	11.22	11.19	14.53	14.78
Reykjavik	100 Ikr	7.50	7.50	9.74	7.38
Madrid	100 Ptas	5.40	5.40	7.01	6.05
*Moskova, clearing	1 Rub	3.5667	3.5667	4.6799	4.6799
*Clearing-\$	1	3.21	3.21	4.212	4.212

Viereisessä asetelmassa on esitetty Suomen Pankin vuosien 1966 ja 1967 lopussa noteeraamat viralliset valuuttakurssit. Markan kansainvälisen perusarvon muutoksen vaikutuksen havainnollistamiseksi on taulukkoa täydennetty lokakuun 11 ja 12 päivänä noteeratuilla kurseilla. Tähdellä on merkitty ne kaksipuolisissa maksusopimuksissa käytetyt selvitysvaluutat, joille kertomusvuoden aikana noteerattiin kiinteä kurssi ja joihin siis päivittäiset kurssin muutokset eivät vaikuttaneet, mutta kylläkin markan kansainvälisen perusarvon muutos.

Kaksipuolisia maksusopimuksia, jotka edellyttävät clearingtilin kautta tapahtuvaa maksuliikettä, oli Suomella kertomusvuoden päättyessä kahdeksan itäryhmään kuuluvan maan kanssa (Bulgaria, Kiina, Neuvostoliitto, Puola, Romania, Saksan Demokraattinen Tasavalta, Tšekkoslovakia ja Unkari) sekä yhden Kansainvälisen Valuuttarahaston jäsenen kanssa (Kolumbia) kanssa. Kolumbian kanssa tehty sopimus päätettiin joulukuussa 1967 tapahtuneella noottien vaihdolla lopettaa vuodenvaihteessa, jolloin myös sovittiin clearingtilille jäävän Suomen velkasaldon selvittämisestä vuoden 1968 aikana.

Kuten edellisenäkin kertomusvuonna, katsoi Suomen Pankki vaikean maksutasetilanteen olevan esteenä valuutansäännöstelyn vapauttamisen jatkamiselle vuonna 1967, erityisesti devalvaatiota edeltäneenä aikana. Päinvastoin sovellettiin jo vuoden 1966 lopulla tehdyn päätöksen mukaisesti vuoden alusta lukien ns. matkapalvelujen ostoon kohdistuneita uusia rajoituksia, joiden mukaan matkapalvelujen myynti Suomesta lähtevälle matkailijalle rajoitettiin 400 markkaan henkilöä ja matkaa kohden, jos matka suuntautuu vain Skandinavian maihin, ja 800 markkaan, jos matka tehdään muihin maihin; 200 ja vastaavasti 400 markan määrät ylittävät matkapalvelujen arvo oli kuitenkin vähennettävä matkustajalle myytävän matkavaluutan enimmäismäärästä. Edelleen pankki laajensi huhtikuun 21 päivänä 1967 merkittävästi niiden tuontitavaroiden luetteloa, joiden tuonnin yhteydessä lyhytaikaisen tuontiluoton käyttö oli kielletty. Maksu näistä tavaroista oli suoritettava ulkomaille (tai vastaava määrä talletettava Suomen Pankkiin) ennen tavarantullausta tai panna tullivaraustoon, vapaavarastoon tai vapaasatamaan. Edellisen vuoden tuonnin arvon perusteella laskien käsitti laajennettu luettelo nyt noin viidenneksen kokonaistuonnista ja koski lähinnä kulutushyödykkeitä; luetteloon sisäl-

tyivät aikaisempien tuotteiden lisäksi eräät tekstiilituotteet ja jalkineet, kellot, taloustarvikkeet, polkupyörät, konttorikoneet, kaikki ajoneuvot ja niiden renkaat ym.

Devalvaation ei sinänsä katsottu olevan perusteena valuutansäännöstelypolitiikan olennaiseen muuttamiseen välittömästi. Pankki päätti kuitenkin jo markan kansainvälisen perusarvon alentamisen yhteydessä, että yllä mainitut tuontiluoton käyttämisestä koskevat rajoitukset kumotaan tammikuun 1 päivästä 1968 ja tavannumukaisen korkeintaan kuuden kuukauden pituisen tuontiluoton käyttö ilman Suomen Pankin lupaa sallitaan. Samoin päätettiin marraskuun 6 päivänä 1967, että vuoden 1968 alusta alkaen korotetaan matkailijoille automaattisesti myönnettävän matkavaluuttakiintiön enimmäismäärä 1 000 markkaan riippumatta siitä, mihin maahan matka suuntautuu. Kutakin matkaa ja henkilöä kohden myytäväksi sallittujen, muiden kuin kuljetusta koskevien matkapalvelujen enimmäisarvo korotettiin myös 1 000 markkaan, kuitenkin siten, että näiden palvelujen arvon ylittäessä 500 mk yli menevä määrä otetaan huomioon myytäväksi sallitun matkavaluutan enimmäismäärän vähennyksenä. Kutakin matkaa kohden myytäväksi sallitun matkavaluutan ja matkapalvelujen enimmäismäärä nousi täten vuodenvaihteessa 1 200 markasta 1 500 markkaan eli 25 %:lla; Skandinavian maihin suuntautuvien matkojen osalta vastaava nousu oli huomattavasti suurempi, koska näihin matkoihin ei enää sovellettu pienempiä kiintiöitä.

Joulukuussa 1967 Suomen Pankki päätti lisäksi korottaa vuoden 1968 alusta eräitä muita valuutansäännöstelymääräyksiin sisältyviä valuutankäyttörajoitusten enimmäismääriä sekä lyhentää viidestä kolmeen vuoteen sen vähimmäisajan, jonka kuluessa ulkomaalla asuva voi siirtää Suomessa olevat pääomavaransa Suomen Pankin luvalla ulkomaille.

Suomen Pankin valuuttapolitiikan keskeisenä kysymyksenä oli kertomusvuoden aikana maan ulkomaisen maksuvalmiuden turvaaminen käytettävissä olevan vähäisen valuuttavarannon turvin. Huolimatta siitä, että vaihtotaseen vajauksen kasvu saatiin vuoden kuluessa pysäyttämään, jatkui paine valuuttavarantoa vastaan erityisesti vuoden alkupuoliskolla, jolloin normaalia kausiluonteista valuutankysyntää vahvisti edellisen vuoden loppukuukausien voimakkaasti kasvaneen tuonnin maksujen erääntyminen sekä tuontiluoton käyttökiellon laajentaminen. Maan ulkomaisen likviditeetin lisäämi-

seksi turvaututtiinkin jo aikaisemmin mainittuun Kansainvälisen Valuuttarahaston valmiusluottoon, josta nostettiin maaliskuussa 1967 valuuttavarantoon jo sisältynyt 100 milj. markan suuruinen kultaosuus sekä huhti- ja kesäkuussa 124 milj. markan vasta-arvosta luottoerää, viimeisen noston, vasta-arvoltaan 76 milj. mk, tapahtuessa syyskuun lopulla. Näiden toimien avulla vahvistettiin Suomen Pankin vaihdettavien valuuttojen varantoa yhteensä 200 milj. markalla, ja tämä varanto pysyikin kertomusvuoden kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana lähes 500 milj. markan suuruisena.

Pankin varantopolitiikkaa tuki osaltaan ulkomaisten pitkäaikaisien lainamarkkinoiden elpyminen vuoden alkupuolella. Huolimatta keväällä jälleen tapahtuneesta lievästä kiristymisestä markkinoitiin tammi—syyskuussa ulkomailla kaikkiaan kolme suurehkoa obligaatiolainaa: valtion 12 milj. dollarin suuruinen emissio Länsi-Euroopan markkinoilla tammikuussa ja 15 milj. dollarin suuruinen laina New York'issa

syyskuussa sekä Mortgage Bank of Finland Oy:n 12 milj. dollarin laina Länsi-Euroopassa huhtikuussa (viimeksi mainitusta ks. lähemmin s. 20). Maailman valuuttamarkkinoiden yleinen rauhattomuus vuoden loppukuukausina lamautti tiettyssä määrin Suomen lainanoton. Kaiken kaikkiaan kasvoi Suomen pitkäaikainen lainanotto nettomääräisesti (siis kuolelutukset vähentäen) uusien kurssien mukaan laskettuna ja ottamatta huomioon Valuuttarahaston valmiusluottoa, kertomusvuoden aikana noin 420 milj. markalla, vertailukelpoisen luvun vuodelta 1966 oltua noin 325 milj. mk. Toisaalta myös Suomen myöntämät pitkäaikaiset vientiluotot lisääntyivät kertomusvuonna noin 85 milj. mk. Devalvointi luonnollisesti korotti Suomen pitkäaikaisen velan markkoina ilmaistua kokonaismäärää, joka vuoden päättyessä oli noin 4.2 mrd. mk.

Pankin taseeseen sisältyvien ulkomaisten tilien kehitystä valaisee seuraava asetelma.

Ulkomaiset tilit

milj. mk

	31. 12. 1966	30. 12. 1967	Muutos
Kulta	143.9	188.8	+ 44.9
Kultaosuus Kansainvälisessä Valuuttarahastossa	100.0	—	— 100.0
Ulkomaiset valuutat	312.0	512.3	+ 200.3
Ulkomaiset vekselit	56.4	72.5	+ 16.1
Ulkomaiset obligatiot	24.9	25.2	+ 0.3
Vastaavat	637.2	798.8	+ 161.6
Ulkomaiset valuuttatilit	61.2	74.7	+ 13.5
Ulkomaiset markkatilit	16.2	14.1	— 2.1
Määräaikaiset ulkom. sitoumukset ...	84.6	339.5	+ 254.9
Vastattavat	162.0	428.3	+ 266.3
Ulkomainen nettosaatava	475.2	370.5	— 104.7

Taulukossa esitettyjä muutoksia tarkasteltaessa on otettava huomioon markan kansainvälisen perusarvon muutoksen vaikutus kirjanpitoarvoihin. Niinpä pankin kultavarat pysyivät käytännöllisesti katsoen muuttumattomina, sillä taulukossa ilmenevä muutos vastaa suunnilleen kullon kirjanpitoarvon nousua 3 600,88 markasta 4 726,12 markkaan kilolta hienoa kultaa. Kansainvälisen Valuuttarahaston Suo-

melle myöntämän valmiusluoton käytön ensimmäisenä vaiheena nostettiin jäsenosuuden kultana maksettu erä, ns. kultaosuus, maaliskuussa 1967 Englannin puntina. Tämä tili pankin taseessa tyhjäksi kokonaan, ja saatujen valuuttojen vastineeksi luovutettiin Kansainväliselle Valuuttarahastolle Suomen Pankin antama markkamääräinen koroton, ei-siirrettävä ja vaadittaessa maksettava velkakir-

ja, joka kuoleutetaan kultaosuuden takaisinostolla vasta valmiusluoton takaisinmaksun viimeisessä vaiheessa, viimeistään syyskuussa 1970. Kultaosuuden käyttö lisäsi kirjanpitoarvojen muutoksen ohella muiden ulkomaisten saatavien kokonaismäärää, vaikka valuuttamääräisesti näissä tapahtui tosiasiallista supistusta. Ulkomaisten vekselien määrä ulkomaan valuuttoina laskien supistui hieman; nämä saatavat liittyvät lähinnä viennin rahoittamiseen, jonka pääpaino on yhä enemmän siirtynyt toisaalla selostettuihin ns. uusvientiluottoihin. Ulkomaisten obligaatioiden salkku supistui, koska kiireän valuuttatilanteen johdosta siirrettiin erään tyvien obligaatioiden tuottoa lyhytaikaisiin valuuttasaataviin pidättyen niiden uudelleensijoittamisesta.

Vastattavien puolella tapahtui suurin muutos pankin määrääkäsissa ulkomaisissa sitoumuksissa, jotka kirjanpitoarvoltaan kasvoivat 254.9 milj. markalla. Tähän taseen erään on kirjattu Kansainvälisen Valuuttarahaston valmiusluoton ns. luottoerien nostoa vastaavat markkamääräiset hyvitykset Valuuttarahaston

Suomen Pankissa pitämälle tilille; näiden määrä oli vuoden päättyessä (mukaan lukien markan kansainvälisen perusarvon muutoksesta aiheutuneen lisähyvityksen) kaikkiaan 262.5 milj. mk. Pankin taseen vastattaviin sisältyvät erät kasvoivat yhteensä 266.3 milj. markalla, ja ulkomainen nettosaatava supistui 475.2 milj. markasta 370.5 milj. markkaan eli 104.7 milj. mk. Jos kertomusvuoden alun nettosaatava kuitenkin lasketaan uusiin parikursseihin, oli sen supistuminen yli 250 milj. mk lähinnä sen johdosta, että pankin valuuttavarannon vahvistamiseksi otetun Valuuttarahaston valmiusluoton vasta-arvo esiintyy tässä asetelmassa määrääkäsena sitoumuksena vastattavien puolella.

Suomen Pankin vuoden 1965 alusta lähtien kuukausittain julkaisema valuuttatilanneilmoitus osoittaa pankin oman nettovarannon lisäksi myös muiden valuutanpitäjien (lähinnä valuuttapankkien ja valtion) valuuttatilanteen kehityksen. Nämä luvut ja niissä kertomusvuoden aikana tapahtuneet muutokset ilmenevät alla olevasta asetelmasta.

Valuuttatilanne

milj. mk

	Varanto 31. 12. 1966			Varanto 30. 12. 1967			Muutos		
	Suomen Pankki	Muut	Yhteensä	Suomen Pankki	Muut	Yhteensä	Suomen Pankki	Muut	Yhteensä
Kulta	144	—	144	189	—	189	+ 45	—	+ 45
Vaihdettavat valuutat ..	274	—189	85	458	—295	163	+184	—106	+ 78
Sidotut valuutat	—23	1	—22	—21	— 1	—22	+ 2	— 2	± 0
Yhteensä	395	—188	207	626	—296	330	+231	—108	+123
Kultaosuus Kansainvälisessä Valuuttarahastossa	100	—	100	—	—	—	—100	—	—100
Kaikki yhteensä	495	—188	307	626	—296	330	+131	—108	+ 23

Kirjanpitoarvojen mukaan Suomen Pankin kulta- ja valuuttavaranto kasvoi kertomusvuoden aikana 131 milj. markalla. Varanto kuitenkin supistui valuuttamääräisesti vuoden lopulla vallitsevien kurssien pohjalla laskien noin 26 milj. mk, joten koko kirjanpitoarvon nousu aiheutui valuuttakurssien muutoksesta. Muiden valuutanpitäjien (lähinnä valuuttapankkien) lyhytaikainen nettovelka ulkomaille kasvoi 108 milj. mk, josta 54 milj. mk edustaa todellisen valuuttamääräisen nettovelan kasvua ja loput

kurssien muuttumisen vaikutusta. Koko maan valuuttatilanne heikkeni siten — jättäen kurssien muutoksen huomioon ottamatta — 80 milj. markalla, ja maan nettovaranto oli vuoden päättyessä ainoastaan 330 milj. mk. Käytännöllisesti katsoen koko muutos tapahtui kullon ja vaihdettavien valuuttojen varannossa, huolimatta siitä että tätä varantoa oli vuoden aikana vahvistettu edellä jo käsitellyllä Kansainvälisen Valuuttarahaston valmiusluoton luottoerien määrällä, 262.5 milj. markalla.